

2. TEKMOVANJE IZ ZNANJA PSIHLOGIJE ZA SREDNJE ŠOLE

Šolsko tekmovanje, 14. januar 2021

43 nalog, skupno 35 točk

Navodilo: Pri nalogah od 1 do 16 označite odgovor P, če je trditev pravilna, oziroma odgovor N, če je trditev napačna.

(Vsak pravilni odgovor je vreden 0,5 t.)

1.	Cilje, ideale, vrednote in želje imenujemo tudi motivacija potiskanja.	P	N
2.	Ljudje z isto potrebo imajo lahko v zvezi s to potrebo različne motive in cilje.	P	N
3.	Z izrazom "Fiat doživetje" imenujemo odločitev, da nečesa ne bomo storili.	P	N
4.	Za progresivno zadovoljevanje potreb je značilno, da postanemo pomirjeni, ko z dejavnostjo dosežemo cilj in je potreba zadovoljena.	P	N
5.	Če nas drugi ljudje cenijo, ker radi pomagamo drugim, na ta način lahko zadovoljujemo našo potrebo po spoštovanju.	P	N
6.	Za napredovanje po Maslowi hierarhiji potreb je nujno, da je nižja potreba popolnoma zadovoljena, da se pojavi višja potreba.	P	N
7.	Če menimo, da bomo oviro zmogli premagati, se privlačnost cilja poveča.	P	N
8.	Pričakujemo goste in smo zaradi tega vznemirjeni. To je psihosomatska motnja.	P	N
9.	Za ljudi z zunanjim nadzorom nad situacijo je značilno prepričanje, da nimajo vpliva in nadzora nad tem, kar se jim v življenju dogaja.	P	N
10.	Osebnostno čvrsti ljudje v situacijah, ki so stresne, ne doživljajo neprijetnih čustev (jeze, žalosti ...).	P	N
11.	Nizka storilnostna motivacija se povezuje z boljšim ekonomskim standardom.	P	N
12.	Pri ljudeh z naučeno nemočjo se kažejo motivacijski primanjkljaj, učni primanjkljaj in čustvene težave.	P	N
13.	Priporočljivo je, da med reševanjem zahtevnih problemskih nalog ne doživljamo močnega čustva sreče, saj to negativno deluje na kognitivne procese.	P	N
14.	Visoka storilnostna motivacija je nespremenljiva, saj se dokončno oblikuje že v otroštvu.	P	N
15.	Cilji lahko v nas vzbujajo tako težnjo po približevanju kot tudi težnjo po izogibanju.	P	N
16.	Vrednote so posplošeni cilji, ki jih cenimo in se zanje zavzemamo.	P	N

Pri nalogah 17 do 43 izberite pravilni odgovor.*(Vsak pravilni odgovor je vreden 1 t.)***17. Katera od navedenih trditev NE drži?**

- A. Motivacija povzroča in usmerja naša dejanja k izbranemu življenjskemu cilju.
- B. Motivacija povzroča, da ljudje s podobnimi sposobnostmi dosežejo podobne rezultate.
- C. Motivacija odgovarja na vprašanje, zakaj nekaj naredimo ali pa ne.
- D. Motivacija se nanaša na človekov subjektivni proces doživljanja in zadovoljevanja potreb.

18. Katere od navedenih potreb niso prirojene?

- A. Potrebe po ohranitvi življenja.
- B. Potrebe po ohranitvi vrste.
- C. Potrebe po drogi pri novorojenčkih od drog odvisnih mam.
- D. Potrebe po drogi pri mladostnikih, ki so jih dlje časa uživali.

19. Kako se imenuje način zadovoljevanja fizioloških potreb, za katerega je značilno, da smo mirni, ko z dejavnostjo dosežemo cilj in je potreba zadovoljena?

- A. Homeostatični način zadovoljevanja potreb.
- B. Progresivni način zadovoljevanja potreb.
- C. Nagonski način zadovoljevanja potreb.
- D. Socializirani način zadovoljevanja potreb.

20. Katere potrebe po Maslowu lahko zadovoljimo le v odnosu z drugimi?

- A. Kognitivne, ljubezen in naklonjenost, spoštovanje.
- B. Ljubezen in pripadnost, spoštovanje, varnost.
- C. Varnost, estetske, spoštovanje.
- D. Ljubezen in pripadnost, samoaktualizacija, varnost.

21. Katere izmed naštetih potreb NE zadovoljujemo socializirano?

- A. Potrebo po hrani.
- B. Potrebo po kisiku.
- C. Potrebo po spolnosti.
- D. Potrebo po druženju.

22. Katera trditev o obrambnih mehanizmih NE drži?

- A. Obrambni mehanizmi nam pomagajo ohranjati samospoštovanje.
- B. Obrambne mehanizme uporabljamo vsi.
- C. Obrambni mehanizmi nam preprečujejo, da ohranjamo ustrezno čustveno stabilnost in doslednost.
- D. Obrambni mehanizmi onemogočajo, da bi v zavest prodrle tiste psihične vsebine, ki jih še nismo sposobni sprejeti.

23. Kdaj bo učenje najbolj uspešno?

- A. Če ima učenec visoke sposobnosti, šibka pozitivna čustva in veliko motivacijo.
- B. Če ima učenec visoke sposobnosti, močna pozitivna čustva in izjemno motivacijo.
- C. Če ima učenec zadovoljive sposobnosti, močna pozitivna čustva in izjemno motivacijo.
- D. Če ima učenec visoke sposobnosti, zelo močno motivacijo in zelo intenzivna čustva.

24. Kaj je značilno za ljudi z nizko storilnostno motivacijo?

- A. Zahtevnejših nalog se lotijo s strahom, odporom in obotavljanjem.
- B. Ženejo se za uspehom, a se lotijo večine dejavnosti le pod zunanjim pritiskom.
- C. Njihove ocene in uspešnost v poklicnih dejavnostih so povprečne.
- D. Iščejo situacije, v katerih lahko svoje dosežke izmerijo.

25. Katera od navedenih značilnosti NE spada med značilnosti naučene nemoči?

- A. Manjša motivacija v tekmovalnih situacijah - ne zdi se vredno truditi za uspeh.
- B. Težje in počasnejše učenje v novih situacijah, izpuščanje priložnosti za izboljševanje.
- C. Čustvene težave, med katere spadajo depresivnost, anksioznost in apatičnost.
- D. Prepričanje, da bi le dovolj moči in volje lahko prineslo boljše možnosti za uspeh.

26. Potrebe nas pogosto motivirajo, vzpodbujajo in usmerjajo naše vedenje. Psihosocialne potrebe lahko ozavestimo s pomočjo:

- A. Signalov, ki nas dosežejo iz okolja.
- B. Neprijetnih (negativnih) čustev.
- C. Neprijetnih (negativnih) občutkov.
- D. Signalov, ki so posledica kognitivne ocene.

27. Nina se je na šoli pridružila likovnemu krožku. Imajo tedenska srečanja, kjer razvija svoje potenciale. Po srečanjih se tudi neformalno družijo. Vsak mesec pa obišejo razstave po bližnjih muzejih. Katere potrebe po Maslowu zadovoljuje Nina?

- A. Potrebo po ljubezni in pripadnosti, potrebo po spoštovanju in samoaktualizacijo.
- B. Potrebo po ljubezni in pripadnosti, potrebo po spoštovanju in estetsko potrebo.
- C. Potrebo po spoštovanju, estetsko potrebo in samoaktualizacijo.
- D. Potrebo po ljubezni in pripadnosti, estetsko potrebo in samoaktualizacijo.

28. Alenka je profesorica, ki se vedno uredi "kot iz škatlice". Pomembno ji je, da je lepo oblečena in urejena, zato da je deležna pozornosti in da imajo drugi o njej dobro mnenje. Katere od naštetih potreb so pri njej najbolj poudarjene v besedilu naloge?

- A. Potrebe po lepoti, simetriji in redu.
- B. Potrebe po spoštovanju.
- C. Potrebe po spoštovanju in samoaktualizaciji.
- D. Estetske potrebe in potrebe po pripadnosti.

29. Štiriletno Mojco je v peskovniku odrinil petletni Žiga in ji vzel lopatko. Mojca je začela jokati, saj jo je ta dogodek prestrašil, hkrati pa jo je začela boleti roka. Klicala je mamo, ki pa je ni slišala, saj se je malo stran od peskovnika pogovarjala z drugimi starši. Katera Mojčina potreba (po Maslowu) je bila nezadovoljena?
- A. Potreba po ljubezni.
 - B. Potreba po varnosti.
 - C. Potreba po ugledu.
 - D. Potreba po pripadnosti.
30. Marko si je po napornem treningu zaželel svojo najljubšo pijačo, tj. Coca Colo. Odšel je do športne torbe, kjer jo je hranil, ter spil nekaj požirkov. Kaj je v tem primeru predstavlja motiv?
- A. Športna torba s Coca Colo.
 - B. Občutek žeje zaradi naporenega treninga in izgube tekočine.
 - C. Najljubša pijača zaradi dobrega okusa.
 - D. Hotenje in volja za požirek najljubše pijače.
31. Jana in Tine sta se spoznala na zabavi in čez teden dni šla na prvi zmenek. Jani je bil Tine zelo všeč, a jo je zmotilo, da je štiri leta mlajši od nje. Katero vrsto konflikta doživlja Jana?
- A. Konflikt približevanje-približevanje.
 - B. Konflikt izogibanje-izogibanje.
 - C. Konflikt izogibanje-približevanje.
 - D. Konflikt približevanje-izogibanje.
32. Žana želi študirati na Akademiji za glasbo, hkrati pa ji je odveč, da mora vaditi za sprejemni izpit. Razmišlja, ali je vse skupaj sploh vredno toliko vaje, in ali naj se odjavi od sprejemnega izpita. Kakšne vrste ovire je opisana?
- A. Objektivna.
 - B. Subjektivna.
 - C. Socialna.
 - D. Moralna.
33. Sabina je zaradi bolezni zelo veliko manjkala v šoli. Zaradi bolezni se tudi ni mogla učiti. Zato se je odločila, da ponavlja letnik in naslednje šolsko leto doseže odličen uspeh ter tako doseže kriterije za vpis na zeleno fakulteto. To kaže na:
- A. Konstruktivno spoprijemanje z duševno obremenitvijo.
 - B. Nekonstruktivno spoprijemanje z oviro.
 - C. Naučeno nemoč.
 - D. Obrambni mehanizem racionalizacija.
34. Mlad moški je nagnjen k pretiranemu uživanju alkohola in videti je, da so to spoznali že vsi razen njegove mame. Kateri obrambni mehanizem uporablja mama, ki noče verjeti očitnim znakom sinove odvisnosti od alkohola?
- A. Potlačitev.
 - B. Zanikanje.
 - C. Projekcijo.
 - D. Racionalizacijo.

35. **Lučka začenja šolanje na gimnaziji, njena sestra Lana pa je lani končala gimnazijo z odličnim uspehom. Ker Lučka želi biti čim bolj podobna Lani, se začne oblačiti kot Lana, nosi njeno šolsko torbo in peresnico ter govori na isti način kot ona. Kateri obrambni mehanizem je to?**
- A. Projekcija.
 - B. Identifikacija.
 - C. Nadkompenzacija.
 - D. To ni obrambni mehanizem, ampak razvojni pojav posnemanja.
36. **Tomažu so celo otroštvo govorili, da je neroden in počasen, zato se je po premisleku odločil, da bo vsak dan pridno treniral. Danes je Tomaž vrhunski športnik. Kateri obrambni mehanizem je opisan?**
- A. Nadkompenzacija.
 - B. Kompenzacija.
 - C. To ni obrambni mehanizem.
 - D. Identifikacija.
37. **Gregor ima slabe ocene pri več predmetih. Vedno bolj je nezadovoljen s šolo in učitelji. V zadnjem času je postal zelo kritičen do mlade in prijazne učiteljice francoščine in do njenega ocenjevanja. Prepričan je, da mu učiteljica daje prenizke ocene za izkazano znanje in da ga ima na piki. Kateri obrambni mehanizem je opisan?**
- A. Premeščanje.
 - B. Racionalizacija.
 - C. Represija.
 - D. Kompenzacija.
38. **Nekateri dolgotrajno brezposelni ljudje so se v preteklosti udeležili mnogih razgovorov za službo, kjer so jih zavrnil. Zdaj pa je videti, kot da nič ne storijo, da bi spremenili svoj položaj. Ves čas se pritožujejo nad neugodnimi pogoji na trgu dela. S katerim strokovnim izrazom najbolje poimenujemo opisani pojav?**
- A. Frustracija.
 - B. Konflikt.
 - C. Stres.
 - D. Naučena nemoč.
39. **Dijaki pogosto v šoli sklenejo, da se bodo danes popoldne pa zares učili. Vendar se popoldne, ko nastopu ura za začetek učenja, njihova motivacija zniža in odločitev za učenje spremenijo. Pogosto odložijo učenje na kasneje, zvečer, naslednji dan ali naslednji teden. Ta pojav dobro pojasnjuje:**
- A. Splošni prilagoditveni sindrom, saj gre za pogosto obliko stresa v šoli.
 - B. Poznavanje pojava notranjih konfliktov, saj gre za primer konflikta približevanje-izogibanje.
 - C. Pojav obrambnih mehanizmov, saj dijaki nezavedno spreminjajo svoje cilje.
 - D. Pojav homeostaze, ker imajo dijaki veliko drugih nezadovoljenih potreb.

40. V Janezu se že dlje časa nabira jeza zaradi sošolke Nastje. Ta mu gre na živce, ker se neumno obnaša, išče pozornost in hoče imeti v vsem glavno besedo. Kljub temu, da je njegova jeza že precej močna in bi ji najraje povedal nekaj krepkih besed, Janez v šoli ohrani mirno kri in nič ne reče, ko se Nastja spet neumno vede. To jezo sprosti šele na popoldanskem treningu borilnih veščin. Ali je tako Janezovo vedenje konstruktivno ali nekonstruktivno spoprijemanje z duševnimi obremenitvami?
- Konstruktivno, ker je Janez moralno nesprejemljive težnje po agresivnosti sublimiral na družbeno sprejemljiv način.
 - Konstruktivno, ker je Janez soočanje z Nastjo odložil na pozneje, zdaj pa se je posvetil drugim stvarim, ki mu bodo pomagale dobiti tisto, kar želi.
 - Nekonstruktivno, ker Janez s treningi beži pred oviro in se izogiba neprijetnemu soočenju s sošolko Nastjo.
 - Nekonstruktivno, ker se je Janez prehitro vdal dani situaciji. Težave ne poskuša rešiti, temveč raje čaka, kaj se bo zgodilo.
41. Branko želi čez dva meseca v bližnji gostilni pripraviti veliko zabavo za svoj 50. rojstni dan, cena zabave pa je zelo visoka. Tako visoka je, da bi stroški zabave za Branka pomenili resen strošek, zaradi katerega bi se moral celo zadolžiti pri prijateljih. Čeprav si po eni strani močno želi imeti tako veliko in drago zabavo, mu je istočasno zelo neprijetno, ker se bo moral zadolževati. Katera od spodnjih trditev najboljše opisuje Brankovo motivacijsko doživljanje?
- Gre za frustracijsko situacijo, saj bodo njegovi prijatelji razočarani.
 - Gre za situacijo notranjega konflikta približevanje-približevanje, ki je povezana z močno željo in jasno zastavljenim ciljem.
 - Gre za situacijo notranjega konflikta z ambivalentnim ciljem.
 - Gre za situacijo eustresa, ker je opisana zabava za rojstni dan.
42. Katja se pozno v noč uči za test, ki ga piše naslednji dan. Bere iz učbenika, vendar se ji zazdi, da so črke meglene, njene oči so postale pekoče, čuti bolečine v vratu in v hrbtu. Razmišlja, da je zelo utrujena. Želi si spati, najraje bi šla kar v posteljo. Nekaj minut se obotavlja, kaj naj stori, saj mora prebrati še eno poglavje, da bi lahko dobila višjo oceno. Potem se odloči, da ne gre v posteljo in poskuša predelati še ta del snovi. Kako imenujemo motivacijsko situacijo, ki jo doživlja Katja?
- Konflikt.
 - Frustracija.
 - Eustres.
 - Racionalizacija.
43. Jure ni zadovoljen s svojo plačo. Meni namreč, da bi s svojimi delovnimi izkušnjami lahko dobil večji zaslužek. Kateri od spodaj navedenih primerov najbolj prikaže Juretovo konstruktivno spoprijemanje z duševno obremenitvijo?
- Jure sklene, da nima smisla iskati boljše plačane službe, ker je ekonomija v državi v slabem stanju.
 - Jure potlači svoje nezadovoljstvo in še naprej opravlja isto delo za isto plačo.
 - Jure se odloči, da bo poleg redne službe delal še honorarno in tako zaslužil več denarja.
 - Jure se vsak dan ob jutranji kavi pritožuje sodelavcem čez slabo plačo.